

Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЪМР-ни Парламентинде

Окьуучуланы ана тиллеринде окьургъа эркинликлерин жалчытыргъа

КЪМР-ни Парламентини президиумуна казылуу жыйынында муниципальный кьурауулары статусларын бла чеклерин тап халгъа келтирген законопроектлери бир кьуаумуна кириллик торлеуине оюзюлгендиле. Ала Лескен району 7 экинчи Лескени, Огары Лескени, Урухну, Ерокхну, Аргуданни, Хатууны, Анзораны чеклеринде бла байламлыдыла. Жер-жерли самоуправленианы эмда жер-жерли социальный-экономика айнууларыны вопрослары жаны бла комитетини председатели Хазратали Бердов аныгъатханды, ол элгеге агъач фондур жерлери кьошулгъандыла. Озекрини чеклери уа торлеуини квалгъандыла. Таушлу Таланы жерлерине уа жалкыкъланы бир кесеге киргени себепли аны чеклери тийишли закон кьабыл этилгени торлендириллик тийюлдоле. Аны юсюнден

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыгы - 2011

Газетни анам бла бирге окьуйма

«Заманы» эртенде окьуучусуна. Ишим башлардан алгъа аны беттерине кьарайма. Не затны жаратама мен анда, не ючюн излейме? Кьулбайланы Алийини урунда малкьар жашланы чынтты жигитлене жуу бла сармешгенерини юсюнден материалланы. Ала таза, аруу, шакты тил бла жазыладыла, журегинги кьозгъайдыла. Аллай шартланы бир архивде да табарык тийюле.

Не да Османланы Хайсане революциягъа дери белгиле адамларыбызны юсюнден статьяларын керсет, ёхтемленмей кьвалый кьалгыны!

Ол темагъа дайым сейир материалла чыгарыдыла. Ма ол затланы мен ингирикде аны алына барып анга окьуйма. Ол кезире ол болмагъанча ырызды.

Тозон айтыргъа керекди, издание башхаладан кеч кьалмай, алгъа бармай эсе, республиканы кьырал власть толтуруучу, законла чыгарычу органдарыны эм жер-жерли администрацияларыны харкюнлек ишлерини юсюнден тынгылы эм оператив халда жазды. Аллай хапарла халкьгъа керекдиле. Нек дегенде республикада адамланы социальну кьоруулау жаны бла кёп иш этиледди. Экономика да агъгы юсюне тура

БАЙЛАНЫ ХУСЕЙ, КЪМР-ни Парламентини спорт эм туризм жаны бла комитетини председатели.

Сыйлы жамауат!

«Заман» – милетибизни жангыз газетиги. Аны беттеринде малкьар халкыны кьультурасыны, тарыхыны, бюгюнню жашаууну, айткылыкь адамларын, жетишимлерини эмда жарсыуларын юсюнден басмаланган материалланы сиз бир башха изданигъа табаллыкь тийюлгюз.

Алайды га, жазылыгызы, билеклик этигиз кесигизни газетигизге! Жангы жылда га ол сизни керти шухьугуз, огьулу сёз негеригиз болур деп ишанабыз.

«Заман» газетини редколлегиясы.

Бизни индексиз - 51532

Гъарачай

КЪМР-ни Парламентини Эм Правительствосуну Газети | Газета Парламента и Правительства Кабардино-Балкарской Республики

«Заман» бла «Къарачай» газетлери билгекен номерлери

КЕНГЕШ

Эм магъаналы затланы юсюнден ачыкь сёлешу

РО-ни Регионалыны айныту министрствосу СКФО-да кесини территориялыны управленийыны кьурагъанды. Анга таматалкь этерге министр орубасары Сергей Верещанин салынганды. Бу кюнде ол Къабарты-Малкьаргъа иш бла келип турады. Геуюрге кюн а аны республиканы правительствосуны членлери бла тобешию болганды. Анда сёз КЪМР-ни социальну-экономика айныту жаны бла федеральный дарагъа кьаралыгы керек проблемаларыны юслеринден барганды.

Жыйлыуда КЪМР-ни экономика эм сатыу-алуу министри Мусулканы Алий сёлешгенди. Ол чертгенге кёре, ала бу жыйлыгъа федеральный власть органдарыны болушукълары тамамланыркь жумушланы сайлагъандыла. Аладан бири Нальчик

де кардиохирургия корпус фильминге кереклисини юсюнден эди. Министр айтхангъа кёре, аны болмагъаны республикагъа бек кыйынды. Жыл сайын жореклерине операция этилгеге керекле эседен эсе бардыла. Аланы башха регионлагъа ашырыгъа тошеди. Саудала республикада битеу ёлгенледен жорек ауруула

бла байламлыаны саны 62 процентни тутады.

Ахыры 2-чи бетдеди. Суратны Р. МАМИЕВ алганды.

БАГЪА БИЧИУ

«Черкесге» - Мёлекни саугъасы

Монте-Карлода 8-чи кере Angel Film Awards аты киносестиваль бардылгъанды. Анда «Черкес» деген кинофильм, бек игиге саналып, Мёлекни саугъасын – Angel Film Awards-алганды. Аны Иорданияда жашагъан, ата-бабалары бурун заманда мындан кетген адагъланы жашлары, режиссёр, жазычу, сценарист Мухад Канур салганды. Бу сыйлы саугъаны алыргъа фильмге кьатышхан, КЪМР-ни культура министри Руслан Фиров бла режиссёр баргандыла.

Съёмкала кьум аулакылада баргандары себепли, кьыналалыгъа тошгенди. «Эрттенликден ингирге дери 40 градус кюликке ишленген биз. Кьумну кючюнд да сынагъанбыз, ол келе-келип, декорацияларыбыз да буза эди. Таулада, кьаты жауун жаууп, фильмин бир – бир суратларын алдырыкь ююбюню да алмагъанды», дейдиле бу проектге кьатышханла.

«Черкес» дагъында «Эм иги режиссёр» деген номинацияда хорлап, анда баш рольладан бирин кьурагъан актриса Сахар Бишер «Открытие года», «Къабарты-Малкьар» республика телекомпанияны таматалкь Мухад Кануров аны кереклисини таматаларны фахмулу ойнагъаны ючюн «Экинчи планда эм иги ак

тёр» дегенде айрымлы болгъандыла. Дагъында фильмни сюжети «За лучшую оригинальную историю» деген номинацияда белгиленгенди. Мында сёз къабартыла, Трансиорданиягъа кёчюп, андагы бедунчилик бла бир тил табаргъа юрешгенлерини юсюнден барды. Кинолентаны озгъан жыл кюзде «Синдик» иордан-россеви кинокомпанияны алганды.

Фильмде арап, къабарты тилде сёлешедиле. Съёмкаланы бардыргъан кьауум Москвадан, Къабарты-Малкьардан да актёрланы чакьыргъандыла. Иорданияны патшалыны ююрю, кинокомиссия да иш тап, тыйгъчысы барычюн, керекли онгъланы кьурагъандыла.

КЪМР-ни Президентини бла Парламентини пресс-службасы.

Кьультура

Къабарты литератураны классиканы - уллу хурмет

Бу кюнде къабарты литератураны мурдорун салгъан Алий Шогенцукъов (1900-1941 жж.) 110 жыл болды. Аны байрамлы халда тонене Нальчикде Къырал концерт залда белгиленгендиле.

Бу уллу юбилейге Дагьыстандан, Къарачай-Черкесден, Ставропольдан, Север Осетин-Аланидан эм башха жерлерден белгиле жазычула келгендиле. Бек алгъа ала поэтни эсгермесине гюл кьысымла салгъандыла. Биз бла кьонакъларгъа Нальчикни аруу жерлерин кергозгендиле.

Ингирге уа ГКЗ-да кьуауанчы инги бардырылганды. Аны юсюнден толу отчет газетде басмаланыркъанды.

Бизни корр. ХОПАЛАНЫ Марият алганды.

Жынгылыгы

Магъаналы тема

СКФО-ну Жамауат советини Акъалы

Пятигорск шахарда Шимал Кавказ федеральный округу Жамауат советини биринчи конференциясы болганды. Аны келечилери москвын «Спартак» болельщиини эмда Ростову Къурулуш академиясыны студентини ёлтюркенден сора бу шахарлада болгъан ишени юслеринден айлану кьагыпты кьабыл кёргендиле.

«Алгъаракъда Москвада бла Ростовда болгъан ишени казуленинде хата жетгенге кьагыты сёз берип, жарсыуыбызны эмда этилген аман ишени тийи ачыкь эм тоз бардырылгъаныны ийангъаныбызны билдирбиз. Адамны жашауна сугъанкылыкь этген, аны не сылтау да болсун, жуаупка тартылмай кьалмазгъа керекмей», - деп жазыдыла кьагытда.

Аны бла бирге Жамауат советини келечилери кьыралыбызны келир кюне жарсыуыланы аны граждандарыны эркинликлерини бузмазгъа, Россей Федерацияны кёп миллети обществону миллетлени бла конфессиялары араларында суукьлыкь салыргъа юрешгенгеге кьажуау советлирге чакьыргъандыла.

Бизни корр.

Кьулукьгъа салыу

Ильяс Умаханов - Федерация Советини вице-спикери

Федерация Советини Халкьла аралы ишле жаны бла комитетини председатели биринчи заместители Ильяс Умаханов Парламентини баш палатасыны вице-спикерине сайланганды. Ол жер Федерация Советден Дмитрий Мезенцев кетгенден сора баш болгъан эди.

Умаханов 2001-чи жылдан бери Дагьыстандан сенаторлыкь этеди. Федерация Советини председатели Сергей Миронов, аны уа кьулукьгъа тийишли кёрюп, Ильясны аны усталыгъа эм халкьла аралы дарагъадуу уллу сынамлы болгъан чертгенди. Умаханов П.А.Евдокимов дарагъасыны сопредседателиди. Азын Шохоев парламент форумгъа тири кьатышды. Федерация Советде СНГ-ны ишлерини эм халкьла аралы ишлени комитетлерине, жаш тёлло политикагъа оную этерди.

Андан сора да, сенаторла КЪМР-ни толтуруучу органдыкь Бюджетны Иленине Федерация Советде кьулукьгъа салыну дурус кёргендиле. Бусыгъада ол РО-ни КЪМР-де Социальный страхование фондуну управлюющийди, ары дери уа республиканы Парламентини председатели болуп тургъанды.

Федерация Советде Ильяс эм билим беруу комитетте башчылыкь этген. Чеченланы Хусейини болжаш бошлагъаны бла байламлы кьулукьгъа чыгаргъандыла.

КУЛЧАЛАНЫ Зульфия.

Тобешу

«Къырал сагъат» шкочулагъа

КЪМР-ни Парламентинде «Къырал сагъат» деген информация – жарыкъландыруу проектни чеклеринде Нальчикни 1-чи эм 18-чи номерли шкочларыны округлары республиканы Парламентини спикерини орунбасар Натби Бозиев бла экономика политика, иелик эм предпринимательство жаны бла комитетини председатели Ирина Маршурь эколгени эм табыгъатын хайырлана жаны бла комитетини председатели Виктор Нестулу бла тобешулер болгъанды.

Окьулукъгъа кьырал бла республиканы кьумраларыны, тарыхларыны эм законла чыгаргъан органдарыны шендону структурасыны юсюнден халар айтхандан сора, парламентариле тобешию диалог халда бардырыргъа оюслерини билдиргендиле. Сабийле уа алгъа кёп сорулду бергендиле, ол санда эколгени бла байрамлы жарышуланы, коммунальни жумушлары, тарифлени ёслерини, шендону билим беруу системаны эмда ЕГЭ-ни ахшылыкъларыны, кемчилликлерини да юслеринден ачыкь сёлешгендиле.

Парламентини мажлыманда бардырылгъан эколгенины кезуонде ала жыйлыула бардырылгъан залда, библиотекада болгъандыла эм кьонакълар бла суратха тошгендиле.

Бизни корр.

Сюзю

Коррупциягъа - кьажуулукь

Элбрус району шкочларыны тамата классларыны окьуучуларындан жоюзге жуугузу «Антикоррупционер» дискуссия клубла кьатышханланы тизгинлерине кьошулгъандыла. Аны биринчи жыйлыуунда жашла бла кьызыла «Улутаманды огъ-эсе ишни тамамлауу тийи амылдымы?» - Туугъан шахарыбызда коррупцияны хорларгъа боллукьмуду? - деген темаланы оюзгендиле.

Сабийле, рольлада оюнагъа кьатыша, бу аман иште кьажуу юрешини торлю-торлю амалларыны юсюнден айтхандыла. Оюну барында ала билим беруучу, саулыкь сакълану сферасында, право назымны сакълану органдарында ишленгенли хакъларын кёпюрю, бир кьырал экамзени беруучу жургуун тынчракь этиу, улутха алуу ючюн жуаупка тартыну ючюндериуу бла байламлы келерини оюмларын билдиргендиле.

Жыйлыу бошталгъандан сора сабийле былайлы тобешуле аланы право жаны бла билимлерини ёсдюргендерини, власть органдыла бла байламлы халлада эркинликлери эмда борчлары бла шагъырыленгенлерини белгилегендиле. Жууукь заманда ала «Коррупция деген неди эмда анга кьажуу юрешиде халкьла аралы сынуу», «Мен эм коррупция – мен тутхан гражданды деген темалагъа «тёгерек столла» бардырыргъа мурат этедиле.

Алиса ТАРИМ, Элбрус муниципальный району жер-жерли администрациясыны пресс-секретары.

Розаланы голланд амал бла ёсдюредиле
2 бет

Адетни билген адепли болур
3 бет

Молдованлы Магомат
3 бет

Кьонакь, кьонакьбай да жунчумазча
4 бет

Окьюучуланы ана тиллеринде окьургга эркинликлерин жалчытырга

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

РФ-ни граждандарыны ана тиллеринде окьургга эркинликлерин жалчытыргунда «Окьюу китаплагы республикалы комплектини юсюнден» законопроект жарашдырылганды. Билим берүү эм илму жагы бла комитетини председатели Мувед Дадов аныгланганыча, анда окьюу китаплагы федеральнай тизмеге кышууган республикалы комплекти кырууну, басмалууну, хайырланууну эмда ахна бла жалчытыу жоруклары тохташдырылганды. Он ана тиллеринде окьургга сыйгенини эркинликлерин кырууганыны бла кызылмай, билим берген учреждение оккучулары устаналы ана-атананы эмда онучу органдары оюмларын эсге алуу бла жарашдырган оккучу программаны чечкеринде ана тилде оккучугга себеплик эткерди. Аны кыой, миллетлини жуукшаладырырга, ёсөп келген тёлёню политика культу-

рагга юйрөтүгө улуу кышумчулук эткерди. Урунуу, социальный политика эмда саясат сауда жагы бла комитетини председатели Жанатыйна Салим «Кызылмай-Малкыяр Республикада хайырлануучуланы четенини юсюнден» КьМР-ни Законуну төрлөнүлө юйрөтүлө оккучуларга законпроектни оюзоуге бергенди. Он баш социальный-демография кызуумлага жашау этерге жетерик ахчына бек аз өлөмүн төрөгө ючүн, керекди. КьМР-ни 2006 жылда чыгарылган Закону бла тохташдырылган республикалы четени болжолы быыл 31-чи декабрьде таусулганды. Энди жаңгы законпроект аны болжалын 2013 жылга дерри созырыканды.

Хар замандан, президенту членлери КьМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасын бла бир кызуум адманын саугаларга ючун эткенди: КьМР-ни спорт министри Абуянов Аслан Мартыновични «Кызылмай» болжамны «Бизнесни Кызылмай-Малкыяр институту» билим берүү учрежденияны информация-электрон арасыны директору Тлостанов Георгий Калиметовични, билим берүү уюмларыны башканы устаналарыны бир кызуум да саялаганганды: Тьрыньуа шахарны битеулю билим берген 3-чю номерли орта школуну историядан устазы Баруагуева Олия Анатольевна, 1-чи номерли лицейини башланган класстарыны устазы Орлова Татьяна Григорьевна, Кенделене битеулю билим берген 3-чю номерли орта школуну хумирдан устазы Тамайлану Тауканы жашы Хамит.

«Правительство сагытала» КьМР-де дин организациыла бла бирге ишлеуно эмда алагуа 2007-2010 жылда кызылмай жагында болушукту этюно юсюнден» республикалы целевой программа кылай толтурууганды кыраганганды. Аны юсюнден толгу ханар кышак халда билдирилганды.

Татьяна БОРОВИНСКАЯ.
КьМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Эм магыаналы затланы юсюнден ачык сөлөшү

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

Алий Тахирович билдиргенге көрө, бу вопросу юсюнен РФ-ни Президентини РФ-ни Социальный айнату эм Саулык саклау министрствосуну буйрук бергенди. Алай ол кыралдан кызын экономика болуму сылтауга тутуп, ол вопросу алышка артык аз бөлөмө турганды. «Башда сагынганы министрство бу кыруулууда Кызылмай-Малкыярны софинансированысы 30-40 процентден аспам болмача этерин илейди», - деп билдиргенди Мусукул Корпусну кыруулушуна уа 1,5 миллиард сом керек болушукту. Андан 900 миллион оборудованын бла жалчытырга кыраатылганды.

Анга жууап бере, Сергей Викторович бу вопросу юсюнен бек алга РФ-ни Президентини СКФО-да толгу эркинлик чечкисини оюму билдире керекди, дегенди. Экинчиден, объект бла байланы битеу документацияны тынгыла хазырларга кышырганды. Он билдиргенге көрө, бюгонлюкде РФ-ни Президентине көрөтүлө магыаналы социальный эм инвестициялы проекткени тизмеси хазырлана турганды. Кардиохирургия корпусу кыруулушу да он сангата тошше ити болушукту.

Министр көтөргөн экинчи вопрос 2002 жылдан бери «Росейн» культурасы» деген федеральный программаны (ФЦП) чечкеринде ишленген Театралны аврорци бла байланы эди. Он билдиргенге көрө, бюгонлюкде аны бизнес проекти хазырды. Сметатга көрө, он ишлеге 7 миллиард сом керекди. Комбинат агысы юсюне болганды, 1 минг адам ишчи жерле бла жалчытылынырыкты. Бир жылга 2 миллион тонна магыданнны жарашдырыр онгу болушукту.

Сергей Викторович бу комбинат бла байланы кылай онгла излеп көргөнгөз, деп сорганды. Алий Тахирович билдиргенге көрө, ала эчки инвесторланы излеп көргөндиле. Алай саялай регионда политика хал бла байланы ала бери келпире артык сыймейдиле. Верещанин битеу ол айткан затлдан сора не бла болуштурга болулгун көрөндө белгилгенди.

Дагыда ол жыйылууда спорт, культуру, бизнес сфералда болган жарысуланы да созгөндиле. Сөз ючүн, министр агыныч малкыяр эм кызылмай кышак халда кыштышандыла.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Малчылык

Кьойладан тёлө алырга хазырланадыла

Май районда Сарский элчи кыатында малчы кышода кёбюсюнде орусула бла таулуу ишлейдиле. Мында Солтанлы Сагыт башчылык этген фермер молдак туураланы, кьойладан да аспам турат муратлыдыла.

Бу суратта жашла фермер молдон таматасы орунбасары Уналаны Анатолий, Андрей Оспаненко эм Виктор Робачев орунлан кьойладан тёлө алган кезуге хазыр эттердиле.

Суратланы МАМАЙЛАНЫ Алий алганды.

Айбатлыкны жараткандыла

Проходна району администрацияны пресс-секретары Ирина Лутырева билдиргенге көрө, Учёбно эм Песочное элде сабийле ойнарча майданчыла ишленгенди. Керек оборудованыны послелканы администрацияны эски ахчаларна сатып алгандыла.

Эллиде да властын кыбайгыр жуулугун эсеп, жашаган жерлери тапталдыргуга аспам аз бөлөдиле. Ала суботникле кырап кир-кипчини тазаладыла, ой төгөркелеринде аман хансаланы жертадыла. Галина Александровна айтканга көрө, эркин жаш ала кел кыаты юйле болган жерде шимтикке, чыракка да орнатыр, жолланы да тийшили халга келтири муратлыдыла.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Кызылмай-Малкыяр Республиканы жамуатыны келечилерини ЧАКЪЫРЫУ СӨЗЛЕРИ

Кызылмай-Малкыяр Республиканы халкынын, битеу Саяр Кавказга жашауучу. Ала журтурунун да шахры Москвада шёндө бола турган ишле бек тынгысы эттердиле.

Миллетчи кызуумла, аман ниетлерин тюзюккө чакырыуу бла жашырып, Север-Кавказ регионун келечилерине кыажуу биржигендиле эмда бир торло терюкчелери болмачан адамлага алагуа ушмаганбарыны ючюн азал чектиргендиле. Бюгонлюкде Россияны адамларын бир берге оюкорюп, законсу ишлеге жаш тёлёно не ксадар кеп кышарыагы итинип, Москвада, кызылбай башха шахарларын да кыжурга кыозгарга, халчы тозутарыга корюшөбөз бардыла.

Мындан беш жыл агыга торюп-торюп миллетчи милиция бла адамла кыра өлөтүн - фашизмни - кыруучу ючүн, жапыран бергенерины биз унутугга керек туюлгубуз. Он бизни барыбызны да Хорломбыллек Алимйраев Г.Р., дагыстанлыны - Дагыстан миллет культуру араларыны председатели; Алимйраев А.А., азербайжанлыны - Азербайжан миллет культуру араларыны председатели; Каримов А.Д., оруспулан - Вене - чарк эм культуру обществоларыны председатели; Лобжанидзе А.Б., грузинилени - «Росин» миллет культуру араларыны председатели; Любуна Н.Г., Тер-Малка округ кызаак обществолору атаманы; Пак С.Л., корейлини - «Самчел» миллет культуру араларыны председатели; Савченко С.Ш., татарлыны «Туган Тен» миллет культуру араларыны председатели; Сидуров П.Ф., белорусланды «Сёбры» миллет культуру араларыны председатели; Суркова Р.Т., итушланы «Ныкас» миллет культуру араларыны председатели; Харченко С.И., украинлыны «Днипро» миллет культуру араларыны председатели; Богатов С.Г., грекчилени «Эллада» миллет культуру араларыны председатели; Шубаев Б.М., чойотлюени «Товуши» миллет культуру араларыны председатели; Амишаев Б.А., торкю мехсетчилени «Ватан» миллет культуру араларыны председатели; Жаруев М.М., «Адыг Хас» республикалы жамуат организациыны таматасы; Бейлиеваны С.У., малкыяр халкыны «Анан» жамуат организациыны Аман Советини председатели; Пшихаев А.М., Кызылмай-Малкыяр Республиканы Муслиманларыны дин управленийыны председатели; Бойбаев В.Н., Кызылмай-Малкыяр Республиканы православнай килисарларыны блогочинини; Воробков В.Х., Култураны Кызылмай-Малкыяр жамуат фондуну председатели; Мазиков Б.Б., Кызылмай-Малкыяр Республиканы Журналисттерини оюмуну председатели; Жаруев Л.Ю., ВГТРК федеральный кырал унитар предриятини филиалыны «Кызылмай-Малкыяр» ГТРК-ны директору; Кумахов М.Л., «Кызылмай-Малкыяр» телекоммунаны генеральный директору; Аванесьян С.С., «Жаш тёлө башламчылыкканы институту» Кызылмай-Малкыяр жамуат организациыны председатели; Аналы М.А., Кызылмай-Малкыяр халкыны айнатууга себеплик этюно «Эльбрусиди» фондуну Нальчик бөлөмюно таматасы; Адахова Ф.И., «Росейн сабийлери» Кызылмай-Малкыяр жамуат организациыны таматасы; Бербеков К.З., «Эли жаш тёлёно росейли оюму» битеуросей жаш тёлё жамуат организациыны Кызылмай-Малкыяр регион бөлөмюно председатели; Дунаев Б.Ш., КьМР-ни ич ишле органдарыны эмда ич аскерини ветеранларыны жамуат организациыны таматасы;

Миниров М.С., Афганистанда уруну инвалидлерини эмда аскерде кылуу тапканыны «Уруну инвалидлери» деген битеуросей жамуат организациыны Кызылмай-Малкыяр республикалы организациыны; Шахрова С.Ю., «Жаш алимлени росейли оюму» битеуросей жамуат организациыны Кызылмай-Малкыяр регион бөлөмюно председатели; Рагатов Т.Л., Афганистанда уруну инвалидлерини эмда аскерде кылуу тапканыны «Уруну инвалидлери» деген битеуросей жамуат организациыны Кызылмай-Малкыяр республикалы организациыны председатели; Шихабов М.Х., урунуу, урунуу Сукултанган Кючюни эмда право нызамны саклауучу органдары ветеранларыны (пенсичыларыны) Кызылмай-Малкыяр республикалы жамуат организациыны председатели; Эфендилов Ф.С., «Патриот» жамуат организациыны таматасы; Хабалов Х.Х., «Чернобылны инвалиди» Кызылмай-Малкыяр жамуат организациыны председатели; Шогенов Х.Д., «Инвалидлени битеуросей обществосу» Кызылмай-Малкыяр жамуат организациыны председатели;

Назаров А.Х., «Точка опоры» Кызылмай-Малкыяр регион жамуат организациыны председатели; Тейрикуллы З.М., «Кызылмай-Малкыярны экология обществосу» жамуат организациыны председатели; Кубаева М.Х., «Жаш тёлёно проблемаларыны институту» жамуат организациыны председатели; Маухов Р.Х., ДООСААФ-да марачуулан - «Зелёный» клубу Кызылмай-Малкыяр жамуат организациыны председатели;

Малчылык

Мындан алда Юкюкен элде жашаган Дөкүшула-Биз жамуату жашы Бориге тобогон элде бир бербиримиз бла ушак эте келип, голле ёсдюргөн теллицаларны юсюнден сөз кыозгарды.

Аланы толусу бла кетергенби, даял Борис. - Биз ёсдюргөн розала жашаууну илемини келишимей эдиле. Ал жылда аланы суююн ала эдиле. Бу арт кезиуде уа алмай тебиреген эдиле. Нех десенг башхала ёсдюргөн розала бизникилден игиле

Розаланы голланд амал бла ёсдюредиле

эдиле. Ала жаңгы технология бла айната эдиле, биз а Совет Союзуну жылларындан калган амалла бла ишлей эдик. Башхача айтам, голлени толукрады ёсдюре эдик.

Голле алты сотух жерни ала эдиле. Керти хайыр тоюорюп туруу ючүн, ол азлык эте эди. Ташны таш юсюнде кыюймай, барысын да чачып, жер да кызуу, жаныдан ишлей турабыз. Кесинг көзюнг бла көрөсөнг, ийнангырык туюлюс. Заманын бар эсе, кел да бир кыра анысы, сөз бла мен санга аныглаттык туюлюм...

Дөкүшулары розала ёсдюрюу революция этеми башгаландыла деп, Бориси айткан эте, алгаз бардым. Жаңгы ишлен турган теллица иги кесекге көнгөрип турганын көрдөм.

«Бизде да ийнегибиз турган баууугу бар эди да, аны нек кетергенсиз?»

- Не болса да, болсун деп, аны да чачып, жерин теллицага кышуп кыюйганбыз. Алай болса, ийнегибизн кыраатканыбыз. Ма алайда бир кесек жер калганды да, бауучу этерге деп турабыз. Буга сагытта малсыз жашаган кыюйынды. Кесинги элөтүн болмаса, инжилликсе. Сатып алып турган, аны хайыры болмайды.

- Жаңгы ийне алызк эте мейдими? Биз кыуамла, төрлюсюн бөшисин тутуп да кесилерин сют бла жалчытпаймыдык?

- Иш мамны көпюгюнде туюлюдо, асылуулугундады. Төрт-

бөш ийнеки орунун тутхан малча бардыла.

Биз, кыраачылыга, малны саанын аспам этерге излеп турабыз. Он асылууну, асылуу туюлюмдо дүп деп, сагыш этимбиз. Муну барысын да айтканын аны ючүндү, хар затны асылуусун тутугга, ёсдюрюккө керекди. Ма розала да алайдыла. Туюз, асылуу зат көп ючюмю да излейди.

Биз да розаланы эски амал бла ёсдюрюп турулук болуп эдик. Москвада голлени көрмөчүндө болмачас. Ага Россияни көп жеринден келген эдик. Бир да аруу розаланы көрдүк. Артык да Бек биревиленилдеге «Кэобюз кырады». Тээлайгай, аны кызылмай на барып: «Бу аруу затланы кылай ёсдюргөнсиз?», - деп соргана эдик.

Буга сагытта голландиячылары амалларын хайырландыдыла, - деп хазыр айтты ол. - Зыгытланы да ол кыралдан келтирдиле. Туюз, улуу жоом этер ючүн да кылаамалгыбыз. Эки жыл юрөшөбүз, этген кыраачыныбыз кыбайтарканыбыз. Мен кесим Туладан келгеним. Андан узаак болмай розаланы ёсдюрючю теллица барды. Ары барып, устанлага тубеюгиз, ала бизге голле ёсдюрюно тасхасын билдирдиликте.

Москвадан кыайткангабыз сора Туланы кызылмай теллицасы лага бардык. Розаланы голланд амал бла кылай ёсдюргөндөрдөрдөн хазары болду. Аны бла каламдык. Нальчикте да улуу теллицада бардыла, деп аштын эдик да, ары да бардык. Алада ишленген да бизге толугу хазыр айтдыла. Ма бюгон - бюгөчө да Тулада, Нальчикте теллица бла байланы болуп турабыз.

Талай алаштал теллицанын жаңыдан болупе корюшөтүн. Голланд амал бла розаланы ёсдюргөн тынч туюлюдо. Кыртылыгыбызда компьютер юрөтүргө кирге корюшөбиз. Жер юйде улуу чыккыраны көрө болурса?

Аладан розалага суу барып турлукту. Минерал ашуула кыайтшырылган суу.

Голле эдиле топуракда угай, кырыкындадылар. Хауаны температурасын компьютер бир туп турлукту. Алай бла бизни теллицабизде 10000 зыгытны кыайткырыу болушукту. Жылны жаш улуу чыккыраны турлуктуула ала.

- Аланы уа кыядан келтирилкисиз?»

- Голландиядан. Заказ бергенбиз. Сентбрь айны ал кондеринде теллицаны ишлетип башларга деп тура эдик да, бир кесек кичигирип болурубз. Алкыны ууак-төөк дегенча ишлерибиз бошоматкындадыла.

- Голлени кыайда сагарга дейсиз?»

- Кыруу бизни республикада угайы, Ставрополь крайны шахарларында да сатаркыбыз. Чынг алга, айланп келишүлө этерикбиз. Алышка адмала, келип, кылай розала ёсдюргөндөрдөн кирбөргө керекди. Жаратса, биз аланы жылы жыл узууну аруу розала бла жалчытып турлукту.

КЪОБАНЛАНЫ Махмут.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Бизни корр.

КАДРЛА ХАЗЫРЛАУ

Къонак, къонакьбай да жунчумазча

Элбрус району «Сабийле бла жаш адамлары чыгармачылыктарын айтынуу арасы» къонакь билим берген учурда...

практика сынау болган бу тишеруу усталык иши колго алганды. Экономика - право...

жюренгенлини уа кеслерини программалары барды. Къонакь ююно сервисине ишлей билину этметки...

Билгире керекли литература, стону тап жарашдырча адырла бла приборла да бардыла. Онг болган кезиуде...

Ала Минги тауну тириесинде къонакь юйледе бла кеределе, башха шахарлада, ол угьай да...

Школну бошагандан сора алыкь кыайры барлыгымы тохтадырмагьманьма, - дегенди ол...

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий. СУРАТНЫ дери барган кезиуде. Суратны автор алганды.

Элбрус жашларыбыз

ГАИ-ни инспектору

Дружбачы Чотчаланы Ахметни жасы Русулга биринчи кере тобогон адамгьга ол бир жууш, бир тынч керюндю...

Чусу болуп, кенегиде постанда тура эдик, деп эсиме тошорди Русул - Акханынъ...

Чотчаланы Русулга жигитлиги ючюн 15 майда бла белги берилгенди, ол 3 орден бла сауьаланганды...

Ол къазуаталыга къошулгьнанлыкьга, жюргөги бир да къатмагьанды, халиси амангьна, ачулулга бурмулгьгьанды...

Милицияда ишлеген жылларында кьадар келгелге да болушуды. Билимин, сынамын есдорюрге да унутмагьанды...

ЧАБАРЛАНЫ Б.

Тынгыгыз жюреклиле

КЕСИНЕ САЙ, МАХТАУ ИЗЛЕМЕЙ

Боташланы Мусса белгиле адамларыбыздан бириди. Ол «Бал сулуу чучурлу» турист базаны баш директору болгьны...

Анда алагыз деп койчюккө бардыла. Алапы биргелерине айланган инструктор ата-бабаларыбыз жашаган жерлерибизни оюондан...

Ол кюн Боташ улуну ююонден да талай жылы сөз айтыпгьанды. Ол да бошдан койчюкь эди. Анга жерти олу...

Кылайлы жашларыбызны араларында: «Мен кесим иги жашаймы да, андан сора манга жуз да керек тойлооду» дегенде, халкьга бир зат бла жарар оюонду, ачмаларын баша, магьнасыз затлага жойгьарына бардыла. Боташланы Мусса...

Ол кюнго тыншында сулу, турбазыга кыйтып келесе, былай ден белгиле адамла келген эдиле. Ол кюн Боташ улуну ююонден да талай жылы сөз айтыпгьанды...

Музейни экспонатларына асламысы миллитебизни бурнууну жашаууну ююонден халар айтадыла. Ма таулууну жашаууну юйкө. Озгьан емокюледе таулау тегертеге койле ишлегендиле...

ны ююонден алай айтыпгьакь койчюккө. Ол бир кесек агьы ююонне тургьныны, кесиме деген озанюуну туту, битву игиси - халкьга, деп жашайды. Адамлагыз болушукьга этгени бла кызмай, миллетни атын келт жару ючюн да кыйгырыды...

Ата-бабаларыбыз жашагьан мекьаны ишлер ючюн, Боташ улугь иги кесек заманын корешгенди. Ичин башын да тап жарашдырп, узакьдан келген туристе, дагында баш хала сейирюринча этгенди. Аны керюн, XVIII-XIX еморле кезюне керюноп кылардыла. Кыарачай арбаз, егюз боюнса, къалажюк...

Анда сора хар факультет да Жаныгь жылгьа хазыралыкь башларыкьды. Хар замандача, ала «капустник» кергюзторюкюле. Январды да Кысаровскь шахарда «Зельебь» деген сахна искусстволаны халкьла аралы эришюну бардырылгьды...

УЧРЕДИТЕЛЪЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

«Заман» газетини баш редактору АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ. «Къарачай» газетини баш редактору КАКУШЛАНЫ ХУСЕЙ. ТЕЛЕФОНЛА: Редактору иришюни - 42-63.01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38.21, 47-26.22. Жууалы секретарь - 42-66.85. Секретариат - 40-93.62. Корректоры - 42-63.52. РЕДАКЦИАНЫ БЕЮМЮЛЕРИ: Жамауат-поэтика бейюм - 42-67.68, 42-24.02. Экономика бейюм - 42-66.73. Култура бейюм - 42-66.72. Социальни политика бейюм - 42-66.76, 47-27.59, 47-27.59. Жаныгьлыкь эл спорт бейюм - 47-26.39, 42-66.71. Письмола эл ресамла бейюм - 42-37.94. Тизмачылыкь бейюм - 47-31.28. Сурат адычула - 42-75.82, 42-66.76. Бухгалтерия - 42-30.87. Операторла - 47-26.28, 42-39.65.

ОКБУУ ЮЙЛЕДЕ

Экзаменле эм конференцияла

Республиканы окуу юйлеринде бусагьатда «къызы заманды».

Зачетлыге, экзаменлеге хазырлангьанда сора да, илму - практика конференцияла да конференцияла Аладан бири Искусстволаны Шимал Кавказ къырал институтунда болушукьду.

Аны Эфендиланы Фуудыны башчылыгы бла културология факультетде окугьнан студентле хазыралыдыла. Ол 20-чы декабрьде этеркиди, деп билирди институту окуу бейюмюно таматасы Жаппулары Лейла.

Андан сора хар факультет да Жаныгь жылгьа хазыралыкь башларыкьды. Хар замандача, ала «капустник» кергюзторюкюле. Январды да Кысаровскь шахарда «Зельебь» деген сахна искусстволаны халкьла аралы эришюну бардырылгьды...

Бизни корр.

Элбрус

Ошуну солку юююле екюс эм ата-аналары къарамай койгьнан сабийлини араларында стол теннисден эришюле болгьнданы. Алагыз республиканы сабий юйлеринден тьрт команда катышгьанды.

Эришюлене екюсюзле эм къыйын жашуу болумлага тошгьенлеге болушукь этген «Наследие» фонд, къурагьанды. Аны председатели Аман Карефова бичхангьна кере, былай тобешюле кеп зауукьлыгь бередиле. Мында балала алагыз эс бурулгьгьаны, алапы саньсыз этмегенерин озевди...

Тьрк району 8-чи номерли сабий юйюно физкультурадан уста...

Къанатландыргьан къайгырыу

Зы Азамат Таов айтханга кере, «Наследие» теннис стол бергенден сора ала сабийлини спортну бу порлюссю юйретип башлагьандыла. Эришюле болушукьларын билгенибизде, кесибизде да оюла бардырып, хорлагьанланы уа берип келтиргенид, дегенди. Тренер Артур Дюхов а Нартаны интернатнында спортка улу эс бурулгьгьаны билгенид.

Хорлагьан командаданы келечилери.

сабийлини есдорюнде, алапы окутууда, солуларын къурауда байламлыкь жюриюрге чакьыргьанды да айтханды Аман Карефова. 3-нчи фонд былай эришюлене ЮОФ-ну ююло - тюрлю регионлары интернатларыны араларында бардырып мурагыды.

«Данстан бел сирот» деген жамауат организацианы директору Магомед Абдулхалимов екюс...

КУЧЛАЛАНЫ Зульфия. Суратланы ХОЛАЛАНЫ Марзиял алгьанды.

Редакция авторла бла кызыгь жюргюмейди. Къол жазмаалыга ресения этгизимди эм ала артка къайгырмагьманьма. Газетде басылгьан материалда айтылган оюмда редакцияны оюму бла кесимизге болушукьду. Ала айтхан хар зат ючюн, Россей Федерацианы басмага ююонден Законду тиинишдикле, материалды авторлары кесери жууалгьанды. Редакция авторларды 400 гьазет гьизимден (машилка бла азылгьан 5-6 бет) кеттино алмады. Газет Басманы мажмуатына информацияны эришкерликни къорууда жаны бла Кыбаргьы-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда ресения этгиздик. Регистрация номер - R4-0066. Илмек - 51532.

Газетини басмагьга КъМР-ни Информатика коммуникацияла, жамауат биргелешкен эм жаш тейюну иштери жаны бла министрствону компьютер службага хазыр этгенди. Газет «Тетраграф» ООЮ-ну типографиясында басылгьанды. Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 33. Газеттеги ислерин тапкьару ючюн КъМР-ни почта сызвыны федеральны Управленисы жууалды. Телефонлары: 42-86.51, 42-19.97. Газеттеги ресенияда сатылу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууалды. Телефон: 42-69.34. Номерге графикге кере 19 сагьатта къол салынданды. 21.00 сагьатта къол салынгьанды. ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГАРГЬАНЫ Тапкьосханланы Аминат - де журию редактор; Кетениланы Зульфия - жууалы секретары орунбасары; Акушуланы Феруз (3-чю бет), Зезаланы Лейла (1-чи бет) - корректорла. Тиражи 3530 экз. Заказ № 163. 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5 электронни почтасы: elbor_50@mail.ru

РЕДАКЦИАНЫ АДРЕСИ: